

Izhaja vsaki delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240—
za pol leta K 120—

V upravi stane mesečno K 18—

NOVIČAS

Oredništvo in upravljanje v Koparju: ulica št. 6 — Telefon: 50 — Telegrami: št. 50 — Telefon: 228

CENE PO POŠTI:

za četiri leta K 60—
za en mesec K 20—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

Novi papež Pij XI.

Rim, 6. februarja. Danes malo predpoldne se je iznad konklava dvignil bel dim in naznanil na trgu čakajoči množici, da je papež izvoljen. Kmalu nato se je naznanilo množici, da imamo papeža, milanskega nadškofa Ahila Rattija, ki si je izbral za ime Pij XI.

Kmalu po 12. uri je prišel novoizvoljeni papež z vsem spremstvom na balkon, odkoder je podelil množici svoj prvi papeški blagoslov. Množica je papeža burno pozdravljala. Na trgu pred Vatikanom je bila postavljena tudi častna straža italijanskih vojakov, ki so izkazali papežu čast suverena.

Vatikan je izdal po izvolitvi papeža Pija XI. naslednjo uradno objavo: »Nj. Svetost bo čuval verno in zvesto nedotakljive pravice Cerkve, kar bo potrdil tudi s svojo prisego. Svoj prvi blagoslov je podelil z namenom, naj ne bodo tega blagoslova deležni le na trgu sv. Petra navzoči, ne samo Rimljani in Italijani, ampak vsi narodi in ves svet, v želji za splošni mir, po katerem vsi tako zelo hrepene.«

Imamo papeža! Ta klic gre danes po vsem katoliškem svetu. Papež Pij XI. je včeraj zasedel prestol sv. Petra kot vrhovni duhovni poglavar celega katoliškega sveta. Kot prepričani katoličani se klavnemu novemu nasleniku sv. Petra in namestniku Kristusovemu na zemlji in ga pozdravljamo.

Čudovito je to, da se ravno nekato-liško, svobodomiselnost časopisje, najbolj trudi z ugibanji, kako politiko bo vodil novi papež. Mi katoličani nimamo teh skrbi z ugibanji, ker vemo, da more sveta Stolica voditi le eno samo politiko: duševno in tudi telesno osvobodjenje človeštva v znamenju večnih načel Kristusovih od vsega pozemskega zla.

Papež ne more delati politike, kakor jo delajo mogočnejši sveta, vladarji in kralji; saj on nima na razpolago nobenih materialnih sredstev tiste vrste, kakršnih se poslužuje moderna politika imperialistov: nima ne vojaštva, ne pušk, ne kanonov. In vendar računa z njim ves svet. Zakaj? Ker predstavlja največjo duhovno silo na svetu, proti kateri so največje armade svetovne države; ona obsega ves svet, stremi za tem objeti vse ljudi kot brate, sinove enega Očeta. Zato papeževa politika ne more biti drugačna, kakršna je, pacifistična, protimperialistična do zadnjih konsekvenc. Papež je nositelj one ideje večne Pra-

vice, ki je zanesla v materialistični svet stare dobe onega duha socialne pravičnosti, enakosti, bratstva in ljubezni, ki je zrevolucioniral tedanje družbo ter na razvalinah poganske družbe stvoril novo krščansko družino ljudi, stanov in narodov. Ta ideja, katere nosilec je papež, je premnogokrat v zgodovini človeštva, morala stopiti v ozadje. Na njeno mesto so stopile sile pohlepa, izkoriščanja, nasilja in krivice — vedno v največje gorje revnih in šibkih. In vedno iznova se v zgodovini ponavlja, da so po najhujših časih socialne bede, moralne skvarjenosti, političnega nasilstva ljudje zopet iskali rešitve v prej zavrženi in pozabljeni ali osovraženi ideji Pravice in Ljubezni. In vedno se je po časih propada znova dvignilo človeštvo v znamenju ideje, katere nosilec je rimski papež.

Danes se ta proces zopet obnavlja pred našimi očmi. Božja previdnost je poslala ob svojem času na prestol sv. Petra socialnega Leona XIII., gorečega prenovitelja duš Pija X., klicarja miru med narodi Benedikta XV. Za njimi stopa v dobi gospodarske, socialne in politične anarhije Pij XI., da izpolni svojo nalogo v namenih, ki mu jih je naklonila Božja previdnost v blagor teptanih, revnih, nesrečnih.

Sedanji papež Pij XI. je na glasu kot učenjak, zgodovinar, ki je kot duhovnik in cerkveni knez podpiral socialno strem-ljenje katoličanov, organiziranih v krščanskih ljudskih organizacijah.

Od svojih prednikov započeto delo za pomirjenje sveta na znotraj in zunaj bo Pij XI. nadaljeval.

Katoliški verniki stopamo pod njegovo vodstvo in pozdravljamo svojega vrhovnega poglavarja ob pričetku njegovega važnega, a irnjevega pota!

Ahilej Ratti se je porodil dne 31. marca 1857 v Desio v milanski nadškofiji, ki leži severno od Milana v sredini med Milanom in Lago di Como, v bližini mesta Monza. Znan je kot odlični zgodovinar. Deloval je mnogo let v milanski knjižnici »Ambrosiana«. Kot prefekt znamenite vatikanske knjižnice in apostolski protonotar je bil s pismom z dne 25. aprila 1918 poslan na Poljsko kot vizitator apostolski; dne 6. junija 1919 je bil imenovan za nuncija apostolskega v poljski republiki; dne 3. julija je dobil naslov nadškofa lepantskega (Naupactus) in kasneje nadškofa adanskega. Za kardinala je bil kreiran 13. junija 1921 in ob enem imenovan za milanskega nadškofa; kardinalski klobuk je prejel 16. junija 1921. Kot kardinalu je bil nakazan naslov sv. Martina in Montibus. Istega dne je bil kot član pridelen raznim kongregacijam, kot: zakramentov, koncilja, za izredne cerkvene zadeve, za semenišča in vseučilišča.

ni znala postaviti niti kandidatnih list. pridobila mnogo na svoji moči.

3. Dr. Kukovec pravi, da ima poslanec Urek samo korajžo »javno tajiti, da je izdala JDS za SKS stotisočake« in priznava tako, da so vodje SKS prejeli od dr. Žerjava na Bledu res 300.000 kron.

4. Dr. Kukovec naznanja, da je tudi NSS otrok demokratov.

To v glavnem za orientacijo. Priporočili pa bi, da se dr. Kukovec govor ponatisne v celoti in s potrebnimi pripombami v stislosovih izvodih vrže na deželo, da slovensko ljudstvo do golega spozna politične sleparije dr. Kukovec-Žerjavove demokrat-ske klike in »samostojnih« koristolovcev.

Dr. Kukovec pa bo opravljal s koncentracijo vseh »naprednih političnih sil« težko delo. Tega se lahko zave!

Jos. Kremen.

NASLEDNIK BUNTIČA.

Belgrad, 7. febr. (Izv.) Na mesto umrlega poslanca Hrvatske pučke stranke za Hercegovino fra Didaka Buntiča pride Jure Vunič, profesor na sarajevski realki.

JUGOSLAVIJA IN HOLANDSKA.

Belgrad, 7. febr. (Izv.) Kakor poročajo listi, so diplomatske zveze med našo državo in Holandsko vzpostavljene.

Stavka slavnikaškega delavstva v Domžalah.

Samovolja nemškega kapitalista.

Domžale, 7. febr. (Izvirno.) Delavstvo tovarne slavnika Ladtäter je danes stopilo v stavko. Prejšnji teden je delavstvo po svoji organizaciji poslalo tovarnarju spomenico, v kateri je zahtevalo, da se imajo delavstvu plačati nadure s 50 % poviškom, kakor je to v zakonu določeno. V tej tovarni delajo možki že 4 tedne, ženske pa 3 tedne vsaki dan po eno naduro. Tovarnar jim je doslej te nadure vedno plačeval le kot navadne ure. Organizacija pa je zahtevala, naj se vse te nadure za naprej plačajo s 50 % poviškom. Nato je odgovoril tovarnar s tem, da je predsednika skupine JSZ vrget iz službe. Včeraj je zastopnik organizacije JSZ iz Ljubljane pozval ravnatelja, naj se pogaja o zahtevah. Ta pa je odgovoril, da se ne pogaja in se je skril. Nato se je vršil shod delavstva, na katerem je bilo sklenjeno, da vse delavstvo tovar-

ne stopi v štrajk toliko časa, dokler se vodstvo tovarne ne pogaja.

Danes ob deveti uri popoldne je tovarnar naznanil organizaciji, da je pripravljen pogajati se. Pogajanja so se pričela ob 11. uri popoldne. Delavstvo zahteva: 1. Odpuščenu delavcu (predsedniku) mora tovarna izplačati plačo za 14 dni naprej, kakor to določa postava. — Tovarnar se sicer brani, ker je menda mnenja, da zanj postavljene ne veljajo. 2. Za nazaj naj se plača delavstvu vsa diferenca, ki jo ima terjati kot 50 % povišek za nadure v teku 3—4 tednov. 3. Sedanje plače naj se povišajo za 35 %.

Delavstvo vztraja v stavki in čaka rezultata pogajanj. Vlado pozivljemo, da tudi ona stori energične korake, da se stre nadutost in samovolja nemškega kapitalista proti domačim delavcem.

Radicev sporazum s srbskimi zemljoradniki?

Belgrad, 7. febr. (Izv.) Belgrajska »Tribuna« poroča, da je bil te dni dosežen sporazum med srbsko zemljoradniško in Radicevo stranko. Pri prihodnjih volitvah na-

stopita skupno in sicer bodo kandidirali zemljoradniki v hrvatskih pokrajinah, hrvatski republikanci pa v južni Srbiji.

Razprava proti komunistom.

Belgrad, 7. febr. (Izv.) Na današnji razpravi proti atentatom se bila prečitana razna poročila, spisi in dokumenti. Med njimi proglas komunistične stranke, poročilo o vukovarskem kongresu, kjer so se ločili socialpatrioti in komunisti, poročilo o Diamantsteinovi aferi, toda samo akti, ki se nanašajo na preiskavo, dočim se razsodba, ki bi govorila v prilog obtožencev,

ni prečitala; zaupno poročilo vojnega ministra o razmerah na Hrvatskem, poročilo policijskega ravnatelja v Novem Sadu in mnenje nekega profesorja, ki je bil s poslancem Kovačevićem v prostovoljskem polku v Rusiji, ter poročilo dr. Aleksandra, ki je zasledoval gibanje komunistov na Dunaju, na kar je bila razprava prekinjena.

Stavka čeških rudarjev se nadaljuje.

Praga, 6. febr. Vlada je stavila zvezi rudarskih strokovnih organizacij predlog, naj se sestavi razsodišče, ki bi proučilo povišanje cen živilom in obleki v sorazmerju z zahtevami po povišanju plač. Sodijo, da

stavka ne bo trajala dolgo.

Plzno, 6. febr. Delavstvo plzenskega okrožja je odredilo za jutri dveurno stavko v znak solidarnosti z rudarji.

Stavka železničarjev v Nemčiji še traja.

Berlin, 6. februarja. Železničarska stavka je popolna. Ves blagovni promet med Nemčijo in Avstrijo je ustavljen. Popolnoma je ustavljen tudi promet na električni cestni železnici v Berlinu. Vsled tega večina delavcev ni mogla na delo ter je mnogo tovarn moralo ustaviti obrat. Obrat v mestnem vodovodu oskrbujejo tehnične čete, vse drugo delo počiva. — Pogajanja med vlado in strokovnimi organizacijami so se začela danes; vendar zastopnikov strokovne organizacije železničarjev ni bilo blizu. Državni kancelar je opozoril, da se z anarhistično Nemčijo nihče ne bo hotel pogajati. Delavski zastopniki so zahtevali poseben delovni zakon, čemur je kancelar pritrdil. Pogajanja se nadaljujejo.

Berlin, 6. februarja. Kljub proglasu sindikata koaliranih železničarjev na delo

se stavka ne samo nadaljuje, marveč so se železničarjem pridružili še mestni uslužbenci. Berlin je vsled tega skoro brez vode, plinarna in pekarni počivajo, elektrarna pa obratuje le prav omejeno. Ker je bil nenadoma ustavljen električni tok, je ostalo v bolnicah nad 100 težkih operacij neizvršenih. Nekaj bolnikov je že podleglo. Gledališča in kina so zaprta, telefon deluje le omejeno. — Danes dopoldne so se nadaljevala pogajanja med stavkovnim odborom in vlado. Baje se je dosegel sporazum in bo sindikat z novim proglasom pozval železničarje na delo. Istočasno bo pozvala tudi vlada vse stavkujoče, naj se najkasneje do 8. t. m. zvečer vrnejo na delo. Kdor bi izostal, ga je smatrati odpuščenim iz službe.

Nova grupacija demokratov.

Te dni smo čitali po demokratičnih listih, da je imel dr. Kukovec v Središču pomemben shod, na katerem je nastopil za osredotočenje naprednih političnih sil, ki so sedaj razbite v troje strank: JDS, SKS in NSS. Mi smo ta »pomembni« shod čisto lahko omenili v eni političnih notic. Mari-borski »Tabor« pa je priobčil sedaj dr. Kukovec govor na shodu v Središču v celoti, in ko smo prečitali njegova izvajanja, smo pritrdili vestem demokratičnih listov, da je bil shod res pomemben, pomemben v sledečih točkah:

1. Dr. Kukovec izpoveduje javno, da so ob ustanovitvi SKS napravili »samostojni« in demokratje pod vodstvom dr. Kukovec in njegovega prijatelja dr. Gregorja Žerjava pismeno pogodbo, po kateri se je JDS zavezala »samostojno« denarno vzdrževati in po kateri je dala svoje krajevne odbore »samostojni« na razpolago, SKS pa je obljubila, da bo na njeni listi kandidiral eden demokratičnih poslancev.

2. Dr. Kukovec javno priznava nezmožnost SKS in da je ta cepitev »naprednih« sil naprednjakom samo škodila.

3. Dr. Kukovec priznava, da je spomladi SLS po »zaslugi« nezmožne SKS, ki

Komu naj verujemo?

Belgrad, 6. febr. Na tozadevni protest posl. Hohnjeca je vojni minister odgovoril pismeno, da so Wranglovci na meji potrebni, ker so zatrti tihotapstvo v Sloveniji.

Belgrad, 6. febr. Na seji fin. odbora, ki se je spremenila v konferenco, je bil stavljen predlog, naj se prenese obmejne straže iz pristojnosti vojnega ministrstva v finančno. Finančni minister pa je zahteval, naj se te straže (Wranglovci) sploh razpuste, ker so nepotrebne. (Soglasje pa tako! Kateremu ministru naj verjame-mo sedaj? — Op. uredn.)

FAŠISTI STRELJAJO.

Trst, 6. febr. V soboto se je vršila otvoritvena seja tržaškega dež. zbora. Ker predsednik Mosconi ni dal besede komunistu Cavarocchiju, je prišlo do velikih nemirov. Ko so se vračali komunisti od seje domov, je v ulici Zudecche neznanec ustrelil svetlovalca Juraga v trebuh. Juraga so težko ranjenega prepeljali v bolnico. Storilec je pobegnil. Sodi se, da pride radi tega v Trstu do ponovnih krvavih spopadov med fašisti in komunisti.

Politični dogodki.

+ Da se razumemo. Glasilo g. Kerubina Šegviča — »Hrvatski list« —, ki se zadnji čas veliko bavi s Slovenci, spriču vprašanja, ali naj se Slovenci pridružijo Hrvatskemu bloku ali ne, med drugimi več ali manj pogrešenimi mislimi načenna tudi vprašanje bodočega razmerja med Slovenijo in Hrvatsko. Tu se trdi, da stoji Hrvati in Slovenci na platformi programa Ante Starčevića, ki da je bil od SLS sprejet leta 1912. Na hrvatsko-slovenskem saboru v Ljubljani. Ta program pa predvideva Slovenijo kot bistveni del hrvatske države. — Mi se glede na tisti sabor ne bomo spuščali v debato, to pa že zato ne, ker so danes bistveno drugačne razmere nego leta 1912. To pa povemo, da Slovenci tudi takrat nismo mislili žrtvovati svojega slovenskega jezika in slovenske kulture. Danes pa še veliko manj mislimo na to, zraven tega pa odločno odklanjamo vsako državno-pravno utopljenje v Hrvatski kakor je to zamišljal Ante Starčević. Če odklanjamo velesrbstvo, odklanjamo ravnotako velehrvatstvo, proti kateremu Hrvatski blok očividno s polnimi jadrni plo-

